

UVODNIK

Prvi kongres hrvatskih arhivista nedvojbeno je bio središnji hrvatski "arhivistički" događaj u 2001. godini. S motrišta *Arhivskoga vjesnika* on je dvojako zanimljiv. Koliko je na ovim stranicama bilo obvezujuće popratiti ga kao svojevrsnu sliku stanja u domaćoj arhivistici, toliko su se kongresni prilozi – kvalitetom i problematikom koju su obuhvatili – istodobno odlično uklopili u neke od zacrtanih novih-starih uređivačkih smjernica. Čitav životni ciklus zapisa (od njegova nastanka do korištenja), integracija arhivske službe i upravljanja zapisima kod stvaratelja u kojih nastaju, prilagodba arhivske službe sve većim tehnološkim zahtjevima okruženja te, sukladno tome, zaštita i garancija dostupnosti gradiva koje nastaje danas, samo su neki od naglasaka među tim smjernicama.

U ovome svesku stoga donosimo petnaest članaka prethodno referiranih na Kongresu. Uvodni članak ocrta stanje hrvatske arhivske službe, njezin ustroj i glavne razvojne pretpostavke te povezivanje arhivâ s upravljanjem zapisima. Neke se pak održive i razvojne pretpostavke propituju u zasebnim priložima s prve kongresne plenarne sjednice: kako redefinirati obrazovne programe temeljnog arhivističkog visokog obrazovanja, trebaju li nam specijalizirani arhivi na području znanosti i obrazovanja, gospodarstva, medija i dr., kakvo je stanje arhivskih prostora u Hrvatskoj te kako gradivo na kiselome papiru u arhivima sačuvati od ubrzanoga propadanja. Kongresni tematski blok o suradnji između arhivâ i stvarateljâ rezultirao je razmatranjem kako treba izgledati dobro razrađen spisovodstveni sustav u stvarateljâ. Prikazan je zatim novi međunarodni standard za upravljanje dokumentima, kao i metodologija razvoja klasifikacijskih sustava utemeljenih na funkcionalnome principu i s unaprijed ugrađenim kriterijima izlučivanja. U tome je bloku i prilog o zaštiti i čuvanju privatnog arhivskoga gradiva političkih stranaka, udruga, vjerskih zajednica i dr. S treće plenarne sjednice donosimo članke o ulozi metapodataka u upravljanju dokumentima i o uvjetima za oblikovanje dobre sheme metapodataka te o promjenama sustavâ za upravljanje zapisima u uvjetima informatičkoga društva i digitalne revolucije, kao i o pravnome aspektu autentičnosti zapisa u elektroničkome okruženju. Nadalje, u prikazu sustava hibridne reprografije propituje se koja je tehnika reproduciranja arhivskoga gradiva najisplativija i najučinkovitija, dok se kroz karakteristike filmske vrpce, poglavito na triacetatnoj podlozi, ukazuje na sustavne promjene koje su nastupile u zaštiti filmskoga gradiva. Djelomična pak prilagodba uredskoga poslovanja suvremenim informacijskim tehnologijama prikazana je na primjeru Državnoga zavoda za intelektualno vlasništvo.

Osim članaka – kongresnih izlaganja, u ovome svesku donosimo članak o ulozi arhivskih zgrada u preventivnoj zaštiti arhivskoga gradiva, prijedlog plana sređivanja župnih arhiva te prilog o povijesti velikih župa u razdoblju Nezavisne Države Hrvatske.

Zahvaljujući na ovome mjestu bivšemu glavnom uredniku, Miljenku Pandžiću, za čijega se je djelovanja *Arhivski vjesnik* profilirao u pravi arhivistički časopis, izmijenjeno i prošireno Uredništvo slijedit će i dalje koncepciju časopisa iz 1990-ih.

Arhivistiku ćemo i dalje promicati kao autonomnu znanstvenu disciplinu. Arhivska teorija i praksa ostaju središtem naših interesa, s naglaskom na suvremenim tendencijama razvoja novih medija i informacijskih tehnologija koje bitno utječu na struku kao i na suvremenome *records managementu*. Slijede ih povijest institucija i arhivistički srodne discipline. Valja ponoviti da se u *Arhivskome vjesniku* više ne objavljuje arhivsko gradivo, kao ni povijesni članci i rasprave koji se ne mogu povezati s poviješću institucija. U njemu bismo prije svega željeli vidjeti više teorijskih članaka, više polemičnih članaka i diskusija (nemoguće je da čitava struka u svemu misli jednako), više bibliografija o pojedinim područjima istraživanja ili vrijednim pojedinačnim arhivističkim opusima.

Ponešto pomlađeni, k tomu i bitno osnaženi našim inozemnim suradnicima u Međunarodnome uredničkom vijeću, njihovim dragocjenim znanjem i iskustvom, nadamo se da ćemo mjesto *Arhivskoga vjesnika* kao središnjega domaćeeg arhivističkog časopisa – ujedno jednoga od u nas ne tako brojnih časopisa izjednačenih po vrijednosti s onima s međunarodnom recenzijom – u najmanju ruku uspjeti zadržati.

Uredništvo